اقتصاد ایران

پرواز مستقیم تهران-لاهور ۱۲

بورس

رشد اندک شاخص ۱۳

بازار

نماد را نباید ارزان فروخت ۱۴

بازار

یورو امیدوار نیست ۱۴

کارت قرمز برای ۱۰۰ شرکت بورسی

علی حق: درست ۴۸ ساعت پس از آنکه رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار اولین گفت‌وگوی اختصاصی خود با مطبوعات را رودرروی خبرنگار روزنامه آمریکایی USATODAY تجربه کرد، ۱۰ صبح روز گذشته و پس از ۱۰ ماه در سالن کنفرانس سازمان بورس و اوراق بهادار تهران به روی خبرنگاران داخلی باز شد. بدین ترتیب علی صالح‌آبادی برای اولین بار در طول ۱۰ ماهی که هدایت بازار سرمایه را در دست گرفته، به گفت‌وگوی شفاهی و رودررو با خبرنگاران پرداخت. با این حال قفل اطلاع‌رسانی بورس تهران دیروز هم باز نشد. او در این گفت‌وگوی دو ساعت و نیمه بارها تاکید کرد که اطلاع‌رسانی وظیفه بورس نیست، بلکه شرکت‌ها باید اطلاع‌رسانی کنند. همچنین قاسم محسنی دمنه که یک سالی است ریاست مرکز تحقیقات و توسعه بازار سرمایه را بر عهده دارد در پاسخ به اعتراض خبرنگاران نسبت به سکوت سازمان بورس گفت: «نمی‌شود که خبرنگاران برای پرکردن صفحه‌هایشان هی با ما تماس بگیرند. خبرنگاران تنبل هستند و . . .» این اظهارات با اعتراض و گلایه ۴۰ خبرنگار حاضر در اولین کنفرانس مطبوعاتی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار روبه‌رو شد. در چنین شرایطی هادی بیدختی معاون نظارتی بازار سهام، سعی کرد تا با سخنان خود جمع را آرام کند. در شرایطی که او به خبرنگاران وعده می‌داد که اطلاع‌رسانی بورس به مرور شفاف خواهد شد، خبرنگار خبرگزاری فارس مدعی شد که ایشان با امتناع از اظهارنظر در مورد معامله بزرگ سهام پارسیان توسط ایران‌خودرو به گسترش شایعه در بازار سهام و تحمیل زیان به سهامداران دامن زده است. در این هنگام محسنی بار دیگر وارد بحث شد و گفت: «مسئول اطلاع‌رسانی خود شرکت‌ها هستند. ما مسئول افشای اطلاعات نیستیم. بورس فقط استاندارد اطلاع‌رسانی را تهیه می‌کند. با راه‌اندازی سیستم ساجتاب اخبار با سرعت بیشتری در اختیار سهامداران قرار خواهد گرفت پس دیگر نباید به بورس زنگ بزنید که چه خبر است.» در حالی که متعاقب این اظهارات، برخی خبرنگاران آرام‌آرام در حال ترک سالن اجتماعات و ناامیدی از شفاف‌تر شدن مناسبات بازار سرمایه بودند، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار ابتکار عمل را در دست گرفت و گفت: «برای شخص بنده اطلاع‌رسانی مهم است. برای مردم هم مهم است. اگر سازمان اطلاعات ندهد، به گسترش شایعات و اطلاعات غلط دامن زده می‌شود. بنابراین من به مدیران اطلاع‌رسانی بورس دستور می‌دهم که هرگونه همکاری لازم را با خبرنگاران انجام دهند.» پس از آرام شدن جو مصاحبه مطبوعاتی صالح‌آبادی، پرسش‌های خبرنگاران از او و دو معاونش آغاز شد. این پرسش‌ها حول این محور مطرح شد که چرا پس از شروع اجرای قانون جدید بازار سرمایه، رویه‌های مدیریتی غلط بازار سهام همچنان ادامه دارد. ادامه اعمال سیاست پرانتقاد حجم مبنا، محدودسازی نوسان قیمت‌ها، بازگشایی تبعیض‌آمیز نمادها و کاهش شفافیت اطلاعات سئوال‌های انتقادی خبرنگاران را شامل می‌شد. صالح‌آبادی در پاسخ به این پرسش‌ها گفت: «اعتقادمان این است که وجود سیاست حجم مبنا و نوسان محدود قیمت‌ها لازم است و قابل حذف نیست. بازگشایی نمادها هم با هدف بر هم زدن سهم‌ها صورت نمی‌گیرد.» در تکمیل صحبت‌های رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، بیدختی اظهار داشت: «در بازگشایی اخیر نماد ۸۰ شرکت اطلاع‌رسانی لازم انجام شد و سعی شد تا ساعت ۱۰/۳۰ نماد شرکت‌ها باز شود. دستکاری قیمت‌ها باید به حداقل برسد. ابطالی معاملات هم به صفر رسیده است. واقعاً آقای دکتر تحمل کردند که در دو روز شاخص کل ۴۵۰ واحد کاهش یابد. به هر حال قانون تجارت متولی ندارد. آیین‌نامه انضباطی شرکت‌ها هم تازه ۵ ماه است که تصویب شده است. اما مشکلات بازار یک‌روزه حل نمی‌شود و عزم ما بر این است که از بازگشایی نمادها در دقایق پایانی دادوستدها و قفل شدن معاملات جلوگیری شود.» معاون نظارتی بورس افزود: «در مورد معامله پارسیان هم ما باید کار کارشناسی لازم را انجام می‌دادیم بعد اطلاع‌رسانی می‌کردیم.» اما خبرنگاری اعلام کرد که تایید خبر این معامله پس از تایید ایران‌خودرو با یک روز تاخیر توسط سازمان بورس تایید شد و همین تاخیر ۲۴ ساعته برای تشکیل صف کاذب خرید کافی بود. سپس رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد توقف نمادها توضیح داد: «به هر حال زمانی که شرکت‌ها اطلاعات غلط می‌دهند یا اطلاعات نمی‌دهند ما ناگزیر از توقف نمادها هستیم تا زیانی به دلیل سوءاستفاده برخی به وجود نیاید. البته توقف نمادها و اطلاع‌رسانی شرکت‌ها و بازگشایی نمادها باید در کمترین زمان ممکن اتفاق بیفتد تا قدرت نقدشوندگی سهام از میان نرود.» در این هنگام حسینی مدیر اطلاع‌رسانی سازمان بورس گفت: «خواهش می‌کنم به دلیل رفع شائبه سیاسی در سئوال‌ها از نام بردن اسامی مدیران عامل شرکت‌ها خودداری کنید.» پس از این اظهارنظر عجیب و نامفهوم خبرنگاری از رئیس سازمان بورس پرسید: «تا چه زمانی بورس درگیر چرخه بسته نمادهای متوقف خواهد بود؟» او پاسخ داد: «شرکت‌های مشکل‌دار باید به تابلو چهارم بروند. مصوبه لازم را از شورای بورس گرفته‌ایم. با بیش از ۱۰۰ شرکت مکاتبه کردیم و مهلت تعیین‌شده برای آنها هم تا پایان مردادماه بود که پایان یافته است. بر این اساس تا نیمه شهریورماه جاری جمع‌بندی لازم در مورد شرکت‌های مشکل‌دار و فاقد اطلاعات شفاف جمع‌بندی خواهد شد. در نیمه دوم این ماه، دستورالعمل معامله در تابلو چهارم بورس که متفاوت از تابلو اول و دوم است و هم اکنون در هیات مدیره مورد بحث است، به اجرا گذاشته خواهد شد تا سهام شرکت‌های مشکل‌دار پس از خروج از بورس در این تابلو معامله شوند.» صالح‌آبادی در پاسخ به انتقادهای سهامداران حقیقی نسبت به روند تشکیل شرکت بورس نیز گفت: «سرمایه ۱۵ میلیارد تومانی شرکت بورس متناسب با نیاز و سودآوری آن است. اما اگر در آینده نیازی حس شود راه برای افزایش سرمایه شرکت بورس باز است.» وی در مورد سرنوشت فعالیت تالارهای منطقه‌ای هم گفت: «بعد از تاسیس شرکت بورس وضعیت این تالارها مشخص می‌شود ولی آنچه که مشخص است، این تالارها باید به فعالیت خود ادامه دهند.» صالح‌آبادی درخصوص تخلف کارگزاران در صف‌های خرید سهام توضیح داد: «هیات رسیدگی به تخلف کارگزاران تشکیل شده ولی برای رفع این معضل پس از راه‌اندازی سیستم نرم‌افزاری جدید بورس، نرم‌افزار Order Book به کارگزاران اعطا خواهد شد تا نحوه سفارش خرید و فروش سهام منظم‌تر شود.» صالح‌آبادی افزود: «شفافیت اطلاعات مقوله مهم اما نسبی است و یک شبه قابل تحقق نیست.» رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار از اخراج یک حسابرس از فهرست حسابرسان معتمد بورس خبر داد. علی صالح‌آبادی گفت: کمیته‌ای با نام کمیته کنترل کیفیت موظف به بررسی گزارش‌های حسابرسان شرکت است که بعد از بررسی‌های به عمل آمده یک حسابرس به دلیل تخلفاتی از فهرست حسابرسان معتمد بورس اخراج شد. وی گفت: این کمیته موظف است با توجه به دستورالعمل‌های پذیرش حسابرس معتمد و عملکرد حسابرسان، نسبت به نظارت این حوزه اقدام کند. وی گفت: دبیر هیات این کمیته بانک اطلاعاتی جامعی را از طریق مکاتبه با حسابرسان تهیه کرده است و از این پس عملکرد حسابرسان مورد بررسی قرار خواهد گرفت. رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد بحث ادغام بورس‌های کالایی نیز توضیح داد: «با بررسی‌های صورت گرفته به‌عنوان نمونه در بورس شیکاگو و مالزی از نفت تا فلزات و محصولات کشاورزی معامله می‌شود. بنابراین در قالب یک سازمان می‌توان چند تالار متنوع معاملاتی داشت و نیازی به احداث بورس‌های گوناگون نداریم.» وی شایعه تاسیس تابلو معاملات اوراق مشارکت را رد کرد و گفت: «در شرایط فعلی فقط اوراق مشارکت ایران‌خودرو در بورس تهران دادوستد می‌شود و نیازی به احداث تابلو جداگانه برای اوراق مشارکت نیست مگر اینکه اوراق موجود متنوع شود.» رئیس سازمان بورس اوراق بهادار معتقد است در سال ۸۵ وضعیت بورس خوب بود به طوری که حدود ۷۰ درصد روز شاخص کل با ارقام مثبت به ثبت رسیده است. علی صالح‌آبادی گفت: شاخص‌های بورس در سال ۸۲ و قبل از آن دائم درحال رشد و صعود بود که بخشی از این رشد بدون توجه به واقعیات بازار و اقتصاد کشور انجام گرفت و موجب شد تا قیمت‌ها به اصطلاح حبابی شود. اما از نیمه دوم سال ۸۳ روند کاهش شاخص‌ها در بازار سرمایه شروع شد و به دنبال آن افزایش بی‌رویه کاهش قیمت‌ها آغاز شد. صالح‌آبادی ادامه داد: مسائل سیاسی مثل پرونده هسته‌ای نیز اثراتی بر شاخص داشتند اما دلیل عمده این بود که در سال‌های قبل افزایش بی‌رویه و حبابی قیمت‌ها بود و این کاهش باید اتفاق می‌افتاد و در حقیقت مسائل سیاسی کاتالیزور شد. وی گفت: در اواخر سال ۸۴ دامنه نوسان را از ۵ به ۲ درصد کاهش دادیم و افت شاخص کمتر شد، زیرا اگر دامنه نوسان در ۵ درصد باقی می‌ماند صف‌های فروش بیشتر می‌شد اما کاهش دامنه نوسان باعث شد اعتماد و اطمینان بیشتری بر بازار حاکم شود و روند شاخص‌ها منطقی‌تر شود. رئیس سازمان بورس خاطرنشان کرد: در این دوره برای افزایش نقدشوندگی در بازار نماد بسیاری از شرکت‌ها بازگشایی شد و ما در اواخر سال ۸۴ و اول سال ۸۵ نماد بسیاری از شرکت‌ها را باز کردیم. با این حال در مجموع در اکثر روزها در سال ۸۵ بازار مثبت بود و حدود ۷۰ درصد روزهای سال ۸۵ شاخص کل با ارقام مثبت به ثبت رسید. البته بعد از برگزاری مجامع و به دلیل بازگشایی نماد شرکت‌ها چند روزی شاخص کل افت کرد که البته این مسئله طبیعی بود. صالح‌آبادی ادامه داد: در سال جدید اطمینان و اعتماد در بازار بیشتر شده و حجم مبادلات افزایش یافته است و با توجه به اینکه امسال غیر از یکی دو شرکت عملاً بازارگردان نداریم. حجم مبادلات مربوط به فعالیت بازار است و بررسی‌ها نشان می‌دهد که حجم معاملات، دفعات مبادلات و ارزش مبادلات افزایش یافته که این مسئله همان‌طور که اشاره کردیم ناشی از بازارگردانی نبوده و شرایط بازار بهتر شده است. وی گفت: با این شرایط وضعیت خوب است و همین امروز سهام بسیاری از شرکت‌ها در صنایع مختلف با صف خرید همراه هستند و فکر می‌کنم امروز همان‌طور که وعده داده بودیم توانسته‌ایم اعتماد را به بازار بازگردانیم. حساسیت بازار هم نسبت به بسیاری از مسائل کم شده و بازار روند منطقی خود را طی می‌کند وضعیت به طور کلی خوب است. رئیس سازمان بورس گفت: وظایف مهمی همچون شفافیت و شفاف‌سازی را در معاملات بورس پیگیری می‌کنیم و در این حوزه یک آئین‌نامه انطباقی بود که در دی ماه ۸۴ به تصویب بورس رسید. این آئین‌نامه شرکت‌ها را موظف می‌کند که یکسری اصول را که سازمان مدنظر دارد در دستور کار داشته باشند، مسائلی مثل تقسیم سود را در آئین‌نامه قراردادیم زیرا برخی شرکت‌ها سودی را تقسیم می‌کردند که واقعی نبود و سود کاغذی بود. وی تصریح کرد: این مسائل می‌تواند بر بازار اثر مثبت بگذارد و هر چه سود واقعی باشد قیمتی که در بازار تعیین می‌شود عادلانه است. مثلاً اگر شرکتی ۱۰۰ تومان سود خود را اعلام کند و قیمت آن ۵۰۰ تومان باشد P/E آن برابر با ۵ است و اگر سود واقعی شرکت ۱۰۰ تومان نباشد و مثلاً ۵۰ تومان باشد با این حساب سهم حدود ۲۵۰ تومان می‌ارزد و ۲۵۰ تومان بقیه اضافه بوده است و در واقع حباب است که یک روزی این قیمت پایین می‌آید. صالح‌آبادی ادامه داد: درخصوص افزایش سرمایه نیز مبنای بورس صوری نباشد و سازمان بورس با این افزایش سرمایه موافقت نمی‌کند و در مجموع در حوزه افزایش سرمایه سعی کردیم منطقی عمل کنیم. وی گفت: یکی دیگر از اقدامات سازمان بورس در زمینه شفاف‌سازی این بود که حسابرسان موظف شدند در مورد اطلاعات مالی گذشته شرکت‌ها و هم اطلاعات آتی شرکت‌ها نظر بدهند همچنین مصوبه‌ای از شورای بورس گرفتیم تا حسابرسان در مورد صورت‌های ملی و سود شرکت‌ها نظر بدهند. صالح‌آبادی ادامه داد: در حوزه معاملات باید شفاف‌سازی صورت گیرد و باید معاملات سالم باشد و ما در حال حاضر نرم‌افزار نظارتی داریم که این نرم‌افزار می‌تواند بسیاری از اتفاقات را در معاملات تشخیص دهد و ما بر بازار کنترل داریم و اتفاقات غیرعادی را متوجه می‌شویم. علی صالح‌آبادی در مورد قانون جدید بازار سرمایه گفت: از دیگر فعالیت‌های ما اجرای مرحله‌ای قانون جدید است که این مسئله شروع شده و مراحل آن قابل انجام است و این قانون پتانسیل زیادی دارد که می‌تواند تحول بسیار بزرگی ایجاد کند. صالح‌آبادی تصریح کرد: ابزارهای مشتقه ابزارهای مهمی برای مدیریت ریسک است و البته ما نمی‌توانیم ابزار مشتقه را روی تک تک سهام استفاده کنیم بلکه سهمی که نقدشوندگی بالا، سهام شناور بالا دارد دستکاری قیمت آن نزدیک به صفر است و امکان اجرای ابراز مشتقه روی آن وجود دارد. صالح‌آبادی در ادامه به شرکت‌های OTC (بازارهای فرابورسی) اشاره کرد و گفت: بازار OTC را در سال ۸۶ راه‌اندازی خواهیم کرد. وی گفت: بسیاری از شرکت‌ها پذیره‌نویسی کردند و تا زمانی که وارد بورس شوند سهامدار آن باید قدرت نقدشوندگی داشته باشد که بازار OTC این کار را انجام می‌دهد. از طرفی، شرکتی که در مراحل اولیه پذیره‌نویسی از بورس مجوز گرفته است، وارد OTC می‌شود و با طی کردن مراحلی از شفاف‌سازی، بعد وارد بورس می‌شود. رئیس سازمان بورس اوراق بهادار در مورد شرکت سهامی بورس گفت: شرکت بورس نیز ظرف یک هفته آینده مراحل پذیره‌نویسی عمومی آن آغاز می‌شود و این شرکت تا آخر شهریورماه راه‌اندازی می‌شود. صالح‌آبادی ادامه داد: کار مهم دیگر بحث نرم‌افزار جدید معاملاتی است که تحول جدیدی در بازار ایجاد خواهد کرد و در گذشته اگر می‌خواستیم از ابزار مشتقه استفاده کنیم امکان نرم‌افزاری آن وجود نداشت ولی در نرم‌افزار جدید معاملات سهام با شرایط مختلف در نظر گرفته شده است مثل معاملات فروش استقراضی. وی گفت: در نرم‌افزار جدید امکان افزایش ایستگاه‌های معاملاتی تا حدود ۲۰هزار ایستگاه وجود دارد و این در حالی است که تعداد ایستگاه‌های معاملاتی در حال حاضر کمتر از ۳۵۰ ایستگاه است. رئیس سازمان بورس اوراق بهادار در مورد پذیرش شرکت‌های دولتی با توجه به ابلاغیه گفت: کار گروه مشترک بین سازمان بورس و سازمان خصوصی‌سازی تشکیل شده و این کارگروه با شرکت‌هایی که تطابق بیشتری با شرایط بورس دارند را پیگیری کرده و مکاتباتی با آنها انجام داده‌اند و از شرکت‌هایی که وضعیت آن نهایی شده شرکت سازمان گسترش است که البته باید قبل از ورود و اساسنامه آن تغییر کند. صالح‌آبادی تصریح کرد: فولادمبارکه نیز آماده ورود به بورس است و شرکت آلومینیوم ایران که قبلاً در تابلو درج شده بود نیز آماده واگذاری است. صالح‌آبادی ادامه داد: فولاد خوزستان و ذوب‌آهن اصفهان در حال مکاتبه هستیم و برخی شرکت‌های دیگر در دست مطالعه هستند که تا چه حد شرایط ورود به بورس را دارند. رئیس سازمان بورس در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه سازمان بورس برای گسترش فرهنگ سهامداری و آموزش چه اقدامی انجام داده است، گفت: تالارهای استانی در حقیقت از جمله اقداماتی است که به منظور توسعه فرهنگی سهامداری راه‌اندازی می‌شود و البته ما در حوزه آموزش، بحث آموزش کارگزاران را از طریق کانون کارگزاران پیگیری می‌کنیم و همچنین با آموزش پرورش مکاتباتی نیز انجام داده‌ایم و در تلاشیم که بتوانیم بحث بورس را در کتاب‌های درسی بگنجانیم.

چرخ‌های مربع

مهار تورم یا وابستگی هر چه بیشتر به نفت

سعید شیرکوند

تورم همواره به‌عنوان یک از بیماری‌های اقتصاد و حتی اصلی‌ترین شاخص بیماری در اقتصاد کشورها معرفی می‌شود و در نتیجه در نظام‌های دموکراتیک و پارلمانی مهم‌ترین چالش میان کاندیداها و احزاب، نحوه مقابله یا مهار تورم است. نرخ تورم به‌عنوان میزان‌الحراره اقتصاد روند رو به بهبودی یا رو به وخامت اقتصاد را نشان می‌دهد. برای پایین آوردن این نرخ روش‌ها و نسخه‌های متنوع و گوناگونی را می‌توان به کار بست، لیکن برخی نسخه‌ها به درمان ریشه‌ای و برخی دیگر به صورت مسکن در کوتاه‌مدت به مقابله با این عارضه می‌پردازد و برخی دیگر مخدرهایی هستند که موجب تشدید بیماری می‌شوند. آنچه در طول برنامه سوم در اقتصاد کشور راهنمای اقدامات دولت برای برخورد با پدیده تورم بود، ساماندهی زیرساخت‌های اقتصاد کشور و رونق فعالیت‌های اقتصادی، بهبود فضای کسب و کار و در نهایت افزایش بهره‌وری و کارایی در بخش تولید و گسترش ظرفیت‌های تولیدی کشور بود که در نتیجه این اقدامات نرخ تورم از حدود ۲۰درصد در طول برنامه دوم توسعه به حدود ۱۲درصد در برنامه سوم کاهش یافت. هر چند این کاهش بسیار تدریجی و کند صورت گرفت لیکن از پایداری لازم برخوردار و دارای کمترین عارضه در روند روبه‌رشد اقتصاد کشور بود. طی چند ماه گذشته با توجه به سیاست‌های مقطعی، خارج از چارچوب برنامه چهارم و پراکنده دولت در حوزه اقتصاد که اکثر آنها موجب افزایش نقدینگی و افزایش نرخ تورم خواهد شد، سعی وافری از سوی دولت صورت گرفته است تا شاخص تورم را به هر طریق ممکن مهار کرده و با تکیه بر این شاخص موفقیت دولت را در عرصه اقتصادی به نمایش گذارند.

ادامه صفحه ۱۴